

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto. Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECE

Izjaha vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku. Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005. Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiales: Novo mesto

Čete Osi že vzhodno od Derne

V bitkah v Cirenajki doslej ujetih 3500 vojakov, uničenih 370 tankov in 192 topov - Napadi na Malto

Vojno poročilo št. 614
Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Čete Osi, ki so že pustile za seboj Derne, nadaljujejo z zasledovanjem sovražnika proti vzhodu. V bitkah v Cirenajki je bilo do 31. januarja ujetih 3500 vojakov, uničenih ali zaplenjenih 370 tankov in 192 topov. Letalstvo je v tesnem sodelovanju s kopnimi silami ponovno bombardiralo umikajoče se skupine in zaledja sovražnika in je povzročilo požare ter razdejavanje.
Brez prestanka so se nadaljevale napa-dalne akcije italijanskega in nemškega letalstva proti Malti: uspešno so bila napa-dena letalska in pomorska oporišča in šte-vilni cilji so bili zadeti.
Angleška letala so včeraj metala rušilne

bombe v okolici Palermo in so zadele nek vlak: med uslužbenskim osebjem so bili štirje mrtvi. Naša protiletalska obramba in naši lovci so takoj posegli v boj; od šestih napa-dalnih letal je eno strmoglavilo v morje blizu občine Santa Flavia, drugo pa je padlo na zemljo na zemljišču občine Prizzi; del letalskega osebja, ki se je rešilo, je bil zajet.
Rim, 5. febr. AS: Poročilo dopisnika »Times« pri vrhovnem poveljstvu v Kairu navaja za vzrok poraza angleških čet dejstvo, da so imele preveč lahkih tankov v primeri s številom težjih tankov. Zato niso mogli nič opraviti proti hitrim in boljše oboroženim tankom nasprotnikov.
Zeneva, 5. febr. AS: Londonski dopisniki iz švicarskih listov poročajo, da so italij.-nemške zmage v Libiji in položaj v vzhodni Aziji povzročili veliko zaskrbljenost v angleškem javnem mnenju, čegar morala ni bila od Dunkerquea sem nikdar tako nizka. »Gazette de Lausanne« piše,

da so angleški vojaški krogi pesimistični glede poteka ofenzive Osi v Cirenajki: dočim so še pred nekaj dnevi mislili, da se bodo italij.-nemške čete izrpele in se bodo morale ustaviti, pa sedaj že vidijo, da bodo še dolgo napredovale. Da bi pa zmanjšali silajne uspehe, v Londonu zatrujejo, da vojska Osi ni samo dobila velikih okrepitev, marveč se je polastila tudi velikih zalog orožja in hrane, ki jih je angleško vodstvo pripravilo za nadaljevanje ofenzive.

Nemški tisk o dogodkih v Libiji

Berlin, 5. febr. AS: Podajajoč prvi obračun o bitki v Severni Afriki piše list »Völkischer Beobachter«:
Če bi Angleži začeli svojo ofenzivo v Libiji brez tolikšnega govoričenja in samo z namenom, poskusiti oddaljiti pritisk sil Osi na egiptsko mejo, bi lahko rekli, da so svoj cilj nekako dosegli. — Toda London je naznanil, da pomeni ofenziva Waterloo za Os v Afriki in je podprl te razburljive trditve z velikimi in strašno oboroženimi silami, ki pripravljajo čudo v tem odločilnem napadu pred zavzetjem Tripolisa, Danes Churchill po novem neuspehu skuša zanikati ta ofenzivni cilj in pravi, da je bil namen ofenzive oddaljiti Italijane in Nemce od egiptovske meje. Toda te spremembe ni vzel resno niti on, niti angleško časopisje. Listi ponavljajo trditve londonskega radija, da je povzročilo angleški poraz pomanjkanje vojnega gradiva, ko so sile Osi izločile iz bitke okoli 800 angleških tankov in tako postale enake Angležem.

Trgovinska pogajanja med Finsko in Nemčijo

Helsinki, 5. februarja. AS. V finsko pre-stolnico so prišli nemški trgovski zastopniki, da bi povečali trgovsko izmenjavo med Finsko in Nemčijo. Pogajanja bodo obravnavala tele točke: dobava nemškega vojnega materiala in potrebne količine hrane Finski; dobava lesa in celuloze Nemčiji; carinske olajšave pri trans-portih, da bi se tako obseg trgovine čimbolj povečal.

Hude sovjetske izgube na vzhodnem bojišču

Nemško vojno poročilo
Hitlerjev glavni stan, 5. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
Na vzhodnem bojišču so izpodleteli številni sovjetski napadi z zelo težkimi izgubami za nasprotnika. Lastne čete so imele krajevne uspehe. Na srednjem bojišču je bila obkoljena in uničena ena sovražnikova skupina. Letalski od-deki so izvedli številne napade na postojanke sovražnikovih čet, na sovražne kolone in na sovražna letalska oporišča.
Na vzhodni severnoameriški obali so nemške podmornice potopile 6 sovražnih ladij s 47.000 tonami, med njimi en 15.000 tonski parnik.
V Severni Afriki se nadaljuje zasledovanje sovražnika vzhodno od Derne. Bojna letala so razkropila angleške oddelke zahodno od Tobruka in bombardirala ceste, po katerih se sovraž-niki umika.
Po dosedanjih sporočilih so pri bojih v Ci-renajki nemško-italijanske čete v januarju za-

jele 3500 vojakov ter zaplenile oziroma uničile 370 oklepnih vozil in 192 topov
Nemške podmornice so pri Sollumu napa-dale angleški konvoj, ki so ga šteli rušilci. S torpedi so zadeli več enot. En angleški rušilec je bil verjetno potopljen.
Na otoku Malti so skupine nemških letal ob začetih lovskih letal napadle pristanišče La Va-letto s težkimi bombami. — V letalskih bojih vzhodno od otoka so bila brez lastnih izgub se-streljena tri angleška lovska letala.
Berlin, 5. febr. AS: Iz vojaškega vira se je iz-vedelo, da so Nemci 2. februarja pri Schlüssel-burgu odbili več sovjetskih napadov. Isti dan so se morali tudi na petrograjskem bojišču boljše-viški ogledniški oddelki sprijazniti z dejstvom, da so bile nemške predstraže znatno okrepjene in da je bila pomnožena obramba bojnih črt. Začelo se je zbiranje sovjetskih napadalnih oddelkov, toda nemško topništvo je takoj začelo z uspešnim obstreljevanjem, jih razpršilo, jim povzročilo ve-like izgube ter Sovjete prisililo, da so morali svoj načrt opustiti.

Siloviti letalski napadi na Surabajo, Singapur in Rangoon

Pri napadu na Surabajo je bilo uničenih 85 sovražnih letal - Začel se je splošni napad na Singapur - Bojazen v Avstraliji

Tokio, 5. febr. AS. Japonski cesarski stan objavlja, da je japonsko pomorsko letalstvo, ki deluje na jugovzhodnem Tihem morju, izvedlo velik napad na pomorsko oporišče Surabaja na otoku Javi in na letalsko oporišče Malang. V zračnih bojih ali na zemlji je bilo uničenih 85 sovražnih letal. Poročilo dodaja, da je ta akcija dejansko uničila vse zračne sile v tej pokrajini. Japonci so izgubili tri letala. Japonska letala so v zahodnih pristaniščih na Javi potopila tri sovražne ladje s tonazlo 11.000 ton.
Tokio, 5. febr. AS. Japonski glavni cesarski stan objavlja v posebnem poročilu, da so japo-nske sile izvedle siloviti letalski napad na Singapur in da so popolnoma razdrle utrje-no obrežje kralja Jurija VI. in uničile en kon-voj. Popolnoma je bilo uničeno tudi letališče v Rangoonu.

da je značilno zadržanje angleške propagande z ozirom na predvideni padec Singapura. Singapur je za »angleški imperij« trdnjava, ki brani Indijo. Angleži vedo, da se bo zaradi močnih utrd in težav, ki ovirajo napadalca s kopnega, Singapur lahko še nekaj časa upiral in zdržal v počasnem smrtnem boju, toda njegova končna usoda je že zapečatena. Tisk onstran Rokavskega preliva proti temu ne more in ne ve storiti drugega, kakor organizirati veliko potvorbo in dopovedovati svojim čitateljem, da morebitna izguba Singapura niti malo ne bi vplivala na nadaljnji vojaški razvoj v vzhodni Aziji. Su-ekem prelivu in Evropi. Ali je mogoče, da bi se lahko Anglija s toliko domišljavostjo odpo-vedala enemu izmed treh življenjskih središč svoje moči? Ali pa mogoče v tem ni znak ohlun-ne potrtosti?

Tokio, 5. febr. AS. Agencija Domei je iz-vedela iz Kiangsuja, da so Japonci znova napa-dili čete čungkiške vlade pod poveljstvom generala Ho Cho Kua ob reki Wu. Napadili so v beg 142. in 21. kitajski diviziji.
Bangkok, 5. febr. AS. General Wavell, vrhovni poveljnik zavezniških vojsk na Tihem morju, je v dnevi zapovedi angleškimi imperi-alnim vojakom dejal: »Naša naloga je, pridri-bit na čas. Smo v podobnem položaju kakor je bil angleški ekspedicijski zbor v prvi bitki pri Ypresu. Ne smete odstopiti niti pcdi zemlje, ne da bi se zagrizeno borili in za seboj morate porušiti vse, kar bi moglo tudi le prav malo pomagati nasprotniku. Računam na vas vse, da boste šli v ta boj in da ne boste več mislili na umik, marveč da se boste ovekovečili v obrambi Singapura.«
Stockholm, 5. febr. AS. Angleška poročeval-ska agencija objavlja iz Melbourneja, da je avstralsko letalsko poveljstvo objavilo doslej največji seznam izgub v morstvu. Seznam vse-buje imena 92 avstralskih pilotov, ki so padli v bojih na Tihem morju.

Avstralija se boji napada

Rim, 5. februarja. AS. Dopisnik »Daily Mail« piše iz Batavije: Medtem ko je ogražanje Singapura od ure do ure hujše, je Sidney pono-či sporočil načrte, ki se bodo izvedli, če bi bila Avstralija napadena. Ti načrti pripravljajo največje preselitve v avstralski zgodovini. Na desetisoče ljudi in domače živine bodo prese-li-li z obrežja ozemlja. Ko list tolmači umik angleških branilcev na Malaji dodaja, da bi Singapur utegnil postati angleški Tobruk na Daljnem vzhodu. Velika vprašanja je treba re-šiti. Ni treba dvomiti, da bi Singapur neskonč-no dolgo ne mogel kljubovati japonskemu ob-leganju.

Tokio, 5. febr. AS: Novice iz Birme vedo povedati, da so japonska letala zelo bombardi-rala letalsko oporišče Tonggu, 250 km severno od Rangoona ter od železnice, ki veže Rangoon z mestom Mandalay. Na letališču je bilo pokon-čanih šest sovražnih letal. Zaradi napredovanja proti Tonggu je vedno težje v Rangoonu izkra-vati pomoč za Čungking. Na drugi strani so Ja-poneci, ki so prekorčili reko Salween in zasedli Paan, pridrli že 50 km na sever od Mulmeina.

Surabaja

je nizozemsko upravno središče pokrajine v vzhodni Javi, nasproti otoka Madura. Pokra-jina Surabaja je zelo gosto naseljena; in sicer pride 695 prebivalcev na kv. kilometer. Pokrajina Surabaja je velika 1490 kv. metrov in ima skoraj 1.000.000 prebivalcev.
Mesto Surabaja je glavno izvozno prista-nišče na Javi z modernimi pristaniškimi na-pravami. Mesto ima 340.000 prebivalcev in je središče kovinske industrije, barvnih tovarn, pivovarstva; mnogo je v pristanišču ladje-delnice in naprav za vzdrževanje pomorskega pro-meta. V mestu je tudi velika orožarna. — Iz Surabaje se izvažajo zlasti sladkor, kavčuk, riž, kava, tobak, dišave, kože, petroleji, žveplo in jod.

Odločen odpor kralja Faruka

Kralj Faruk se je uprl angleški zahtevi, naj Egipt stopi v vojno
Nahas paša sestavlja novo egiptovsko vlado

dega kralja je izzvalo veliko zaskrbljenost in ne-zadovoljnost v angleških vojaških krogih v Kairu, ki mu groze z enako usodo, kakršno je doživel perzijski šah v trenutku, ko se je uprl zahtevam Londona, ki so ogražale neodvisnost in suvere-nost njegove države.

Novi krediti za bolgarsko vojsko

Sofija, 5. februarja. AS. Finančni minister je snoči predložil parlamentu zakonski predlog za izredni kredit 2.600.000.000 levov za vojsko. Minister je predlog podprl z dejstvom, da med-narodni položaj neobhodno zahteva pomnožitev izdatkov za armado zaradi kar največje obo-rožitve in izurjenosti vojske.

Politika novega čilskega predsednika

Santiago de Chile, 5. februarja. AS. Novi čilski predsednik Rios je izjavil, da je preki-nitev diplomatskih odnosov z osnimi silami zelo težko vprašanje in da bo vlada v tem po-gledu delovala v popolnem soglasju z zakono-dajno močjo.

Angleške izgube v Hongkongu

Stockholm, 5. februarja. AS. Iz Ottawe se je izvedelo, da je kanadski obrambni minister Rat-ton v parlamentu objavil angleške izgube v Hongkongu, ki znašajo približno 4000 mrtvih in ranjenih.

V Londonu so potrli zaradi Singapurja

Berlin, 5. februarja. AS. Berlinski listi raz-čenjujejo položaj na Tihem morju in pravijo,

Ankara, 5. febr. AS: Novice iz dobro poučenih virov v Kairu potrjujejo, da je nastala vladna kriza v egiptovski prestolnici zaradi tega, ker se je kralj Faruk uprl proti neposrednemu vstopu svoje dežele v vojno proti silam Osi. Ko je an-gleška vlada zahtevala, naj bi Egipt pomagal pri operacijah v Cirenajki proti protinapadom sil Osi, ki so preobrnilo vojaški položaj in groze, da bo-do potisnili angleške čete na njihova prvotna izhodišča. Kralj in njegova okolica, ki hočejo za vsako ceno čuvati koristi egiptovskega naroda, se ni obotavljal preprečiti poskuse ljudi, zaslužnih angleški politiki in poklicati na vlado Nahas-pašo, voditelja nacionalistične stranke, najmočje stranke v državi, ki pa je bila zaradi nasprotovanja Lon-dona v vladi vedno slaba. Odločno zadržanje mala-

Stockholm, 5. febr. AS: »Pagens Nyheter« je izvedel od svojega londonskega dopisnika, da an-gleška vlada vkljub zavezništvu in pogostim iz-javam prijateljstva do Sovjetov, ni preklela pre-povedi za izhajanje komunističnega dnevnika »Daily Worker«. Vzrok je v tem, ker je imeno-vani propagandni boljševiški list zadnje čase pov-zročil večje neredne med delavskimi množicami v Angliji.

Odločilni trenutki v bitki za Singapur

Rim, 5. febr. AS. Bitka za Singapur je prišla v odločilno razdobje. Topovi velikega kalibra obstreljujejo otok s kopnega, iz zraka ga napa-dajo bombniki ter ga neprestano uničujejo, pripravljajoč končni naskok. Japonsko orožje ima olajšan položaj zato, ker je prišel napad na trdnjavo izra hrbta, od koder lahko nepo-sredno in neubranljivo navaljajo na vojaške ci-lje. Angleško poveljstvo je pri utrjevanju »azij-skega Gibraltarja« predvidelo le morebitni na-pad z morja. Izključujoč napad izra hrbta, so vse utrdbne, kaverne in vse druge obrambne na-prave postavljene le ob robu morskega preliva, za katerim se Japonci že pripravljajo na odlo-čilen naskok. Ta strateška zmota je zdaj kakor

nalašč v prid Japoncem. Neprestano topniško obstreljevanje, kakor tudi zračni napadi iz-vajajo pripravo in brez primera v preteklosti podirajo postavljene ovire. Njihovi napadi so sistematični. Brzojavke, ki prihajajo iz Singa-purja v angleška mesta, pravijo, da je pogled na trdnjavo strašen. Nad mestom se vale oblaki dima. Ljudstvo v neredu bega sem in tja, išče varnih zavetij. Vsako jutro so že ob prvi zori na nebu japonska letala in v zaporednih valovih mečejo na trdnjavo jekleni dež, velike bom-be, in starij požarom se pridružijo novi in nove ruševine. Neko poročilo pravi, da Singapurja ni več mogoče spoznati, takšnega ga je naredil sovražni ogenj.

Nenadna preosnova londonske vlade

Rim, 5. febr. AS. Davi so uradno sporočili iz Londona, da je bila nenadno preosnovana londonska vlada, v kateri je bil minister za preskrbo lord Beaverbrook imenovan za mini-stra za vojno proizvodnjo, sir Andrew Duncan, predsednik trgovskih združenj, pa je bil ime-novan za trgovinskega ministra. Imenovanih je bilo tudi šest državnih podtajnikov. Ministrski predsednik bo imel v kratkem v poslanski zbor-nici govor, kjer bo posebno osvetlil pomen de-lovanja novega ministra za vojno preskrbo.

Rim, 5. febr. AS. Politični sodelavec agen-cije Reuter objavlja razloge, zaradi katerih bivši angleški poslanik v sovjetski Rusiji Cripps ni sprejel mesta v angleški vladi. Ko so mu ponudili ministrstvo za preskrbo, je Cripps za-hteval take pogoje in tako velika pooblastila, da Churchill njegovih zahtev ni mogel sprejeti, ker bi bil s tem omajen njegov ugled.

Stockholm, 5. febr. AS. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« piše o ustanovitvi novega ministrstva za vojno proizvodnjo, ki je bilo zaupano lordu Beaverbrooku. Novo mini-strstvo se nahaja pred velikimi organizatorič-nimi in birokratskimi težavami. Razni uradniki se boje, da bodo prišli pod neposredni vpliv Beaverbrooka, kakor v primeru Bevina ali Stafforda Crippsa.

Podražitev domačega tobaka, cigar in cigaret

Prilagoditev cen domačega tobaka prodajnim cenam v Italiji

Ljubljana, 5. januarja.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi kr. zakonskega odloka od 3. maja 1941-XIX, št. 291., na podlagi kr. zakonskega odloka od 19. maja 1941-XIX št. 415, ki je postal zakon 8. 8. 1941-XIX št. 904 o ustanovitvi monopolu v Ljubljanski pokrajini, ter na podlagi čl. 3. odloka z dne 1. 6. 1941-XIX, da bi se prilagodile cene domačega tobaka, ki se prodaja v Ljubljanski pokrajini novim prodajnim cenam tobaka v kraljevini

odreja

da se s 5. februarjem 1942-XIX cene tobaka domače proizvodnje v nadrobni prodaji zvišajo takole:

Tobak za njuhanje:

Burmot od 24.— na 28.— lir za kg. Tobak zvečen od 60.— na 80.— lir za kg

Drobno razrezan tobak:

Savski od 110.— na 160.— lir za kg. Extra od 150.— na 220.— lir za kg. Prvorstni tobak za pipo od 75.— na 100.— lir za kg. Drugovrstni tobak za pipo od 55.— na 75.— lir za kg.

Cigare:

Viržinke od 160.— na 200 lir za kg. Portorike od 120.— na 180.— lir za kg. Kratke domače od 80.— na 100.— lir za kg

Cigarete:

Neretva od 240.— na 320.— lir za kg. Morava od 200.— na 260.— lir za kg. Zeta od 180.— na 220.— lir za kg. Ibar od 160.— na 180.— lir in Drava od 130.— na 150.— lir za kg.

Tobakov ekstrakt:

V posodicah po 5 kg od 250 lir na 3.— lire in v palicah od 1.90 lir na 2.40 lire

Z vsega sveta

Madžarska

Palača starega parlamenta

v središču Budimpešte je župan Budimpešte na veliki slovesnosti predal italijanskemu poslaniku Anfusu kot dar madžarske prestolnice Italiji. V izročilni listini je navedeno, da naj bo palača starega parlamenta sedež italijanskega kulturnega zavoda v Budimpešti.

Madžarska policija

je zaradi širjenja neresničnih novic, ki jih širi inozemska radijska propaganda, zaplenila 27 radijskih aparatov in zaprla njihove lastnike. To so večinoma židje in bo proti njim uvedeno sodno postopanje. Oblasti v Kolosvarju so odredile, da v središču mesta židje ne smejo imeti svojih trgovin. Mnogo židovskih trgovcev se je moralo preseliti v židovski del mesta.

Vlada je prepovedala

kmečkim delavcem zapuščati poljska dela. Tisti, ki so brez dela, bodo morali iti v kraje, kjer primanjkuje delavcev. Vlada namreč hoče čim bolj podpreti poljedelsko proizvodnjo.

Japonska

Japonski higienski zavod

je objavil poseben statistični pregled, ki dokazuje, da imajo Japonci med vsemi narodi na svetu najbolj zdravo srce. Smrtni slučaj zaradi srčnih napak in drugih srčnih bolezni, so pri Japoncih najbolj redki med vsemi narodi na svetu.

Avstralija

Letalski poštni promet

je v Avstraliji popolnoma ukinjen. Avstralsko prebivalstvo je s tem zelo nezadovoljno, ker je letalski poštni promet omogočal zvezo z avstralskimi vojniki, ki so na Bližnjem vzhodu ali pa v Singapooru.

Bomba je eksplodirala

v Calgooreju v avstralski pokrajini Perth in je bilo pri tem ubitih 8 oseb, 21 oseb pa je bilo ranjenih. Poročila iz ameriškega vira pravijo, da so med mrtvimi sami redarji jugoslovanskega rodu; eksplozija se je zgodila, ko so redarji opravljali neko preiskavo. (Štampac.)

Japonske vojaške oblasti

v Tokiju so objavile, da je ameriška bolničarska ladja »Maytime« prišla v Sidney v Avstraliji dne 21. januarja in je pripeljala s seboj 200 ameriških ranjenih vojakov. Ladja je od japonskih vojaških oblasti prejela dovoljenje, da lahko brez motenj opravi to pot.

Irsko

Angleške oblasti

so silno nezaupljive do ameriških vojakov, ki so zasedli Ulster, severni del Irske. List »Daily Mail« piše, da se je bati, da bodo ameriški vojniki širili novice vojaškega značaja, zlasti pa tajna navodila svojih poveljstev.

Južna Afrika

V senatu

Južne Afrike je bil vložen predlog, da naj se Južna Afrika proglasi za popolnoma neodvisno republiko.

Kuba

Stavka je izbruhnila

med mornarji trgovske mornarice. Mornarji zahtevajo višjo mezdno in posebno zaščito proti nevarnosti podmornic. Delo v pristanišču Havana popolnoma počiva. Notranji minister je podal ostavko in tako je vlada v delni krizi.

Peru

Silna poplava

je razdejala del mesta Urubambe. Reka Tulumayo je zaradi silnega deževja prestopila bregove. Do sedaj je poplava zahtevala 400 smrtnih žrtev, nad 1500 ljudi pa je brez strehe. Voda še narašča.

Bolgarija

Poskusi za izdelovanje

umetnega bencina so se popolnoma posrečili. Bolgarski raziskovalni urad je objavil, da bodo še letos v Bolgariji izdelali 20.000.000 litrov bencina iz premoza.

Družene države

Stroški za popravljanje

angleških vojnih in trgovskih ladij v ameriških ladjedelnicah so od septembra 1939 do konca leta 1941 znašali 964.000.000 dolarjev. Sedaj popravljajo v ameriških ladjedelnicah 45 vojnih in mnogo trgovskih ladij, ki so jih poškodovale bombe ali pa torpeda.

Kupujte tajinstveni roman

„Zlato večnega juda“

Radi zelo številnih ilustracij, ki bodo v knjigah: Dekle z biseri, Ovčar Marko in Ljudje, živali, bogovi, bodo te tri knjige stale v prodaji po 6 lir (ostale po 5 lir).

Za redne naročnike vse zbirke ali le druge volovice zbirke pa stanejo vse knjige po 5 lir

Zberite knjige »Slovenčeve knjižnice«. - Vsaka knjiga broširana le 5 lir, vezane po 11 lir in 20 lir.

Posebne nakaznice za opremo novoročencev in novorojencev

Da prepreči neprimernosti, ki so se dogajale v zvezi z nabavnimi boni za novoročence in novorojence, ki so jih izdajala okrajna glavarstva (mestno župništvo) za svoje potrošnike na različnih precej neprimernih obrazcih, so uvedene posebne nakaznice za opremo, katerih veljavnost se razteza na celo kraljevino.

V smislu okrožnice z dne 13/I/1942-VIII-No 30/7 1942 se pošiljajo Trgovinsko-industrijski zbornici odtisi naznanjenih izkaznic, da jih bo poznala.

Zbornica naj po teh vzorcih da dvojezično napisati potrebno število izkaznic sorazmerno z rojstvi in porokami v pokrajini ter jih porazdeli med okrajna glavarstva, upoštevajoč pri tem število rojstev in porok v obdobju marec-oktober 1941, ostane pa brani kot potrebno zalogo za morebitna naknadna zaprosila okrajnih glavarstev (mestnega župništva). Podatki glede števila rojstev in porok v obdobju marec-oktober 1941 se bodo zbornici dostavili, ko bodo ugotovljeni.

V razliko od osebnih nakaznic za obleko obsegajo nakaznice za opremo odrezke z eno ali več

točkami (n. pr. 2, 5, 10); številka tu ni zaporedna številka, ampak pomeni vrednost odrezka po številu točk. Pripomniti je, da naj potrošnik pri vsaki nabavi uporablja čim manj odrezkov, tako bo nabavil n. pr. dva metra platna za svoje osebno perilo (6 točk) na ta način, da bo izstrigel en odrezek s 5 točkami in enega z eno točko (ne pa 6 odrezkov po eno točko ali treh odrezkov po dve točki).

Nakaznice za opremo novoročencev in novorojencev stopijo v veljavo s 1. marcem t. l. in od tega dne dalje naj jih okrajna glavarstva izdajajo namesto nabavnih bonov, glede katerih slede navodila o njih izdajanju po določilih gornjih okrožnic.

Tako glede nakaznic za opremo ženinovo kakor nevestino se določa, da ju mora izdati ob naročilu oklicev isto okr. glavarstvo (mestno župništvo), v katerega območju leži občina odn. župnija, ki sta si jo zaročena izbrala za kraj svoje poroke.

Število porok in pričakovanih rojstev (ali rojstev), za katere so se izdali nabavni boni v mesecih januarju in februarju, je treba sporočiti Visokemu komisaratu, kakor v prejšnjih mesecih.

Februar v gospodarstvu

V sadovnjaku: Meseca februarja že nastopajo nepremrznji in bolj prijazni dnevi, zato je skrajni čas, da pričnemo s saženjem sadnega drevja. Z žago odstranimo vse polomljene, bolne, rakaste in odvise veje. Sadno drevje zahteva svetlobe, sonca in zraka, zato proč z nerodovitnimi, starimi in pregesto sajenimi drevesi! Ko smo požagali veje, se s strguljo lotimo večjih vej in debel. S strguljo in četjo odstranimo mah, lišaj in tudi odmrlo lubje. Po končanem delu namažemo sčiscene debelejšje veje in deblo z razredčenim drvesnim karbolijem. Apneni belež tu ne pomaga nič in ga napredni sadjar rabi le, če mu grozi pomladanska pozeba.

S čiščenjem smo že zatrli precej škodljivcev, vendar moramo paziti še na gosenične zapredke in mešičke glogovca belina itd. Tudi pred zajcem pozor! Vse ogrodine zamaži, ko so še sveže, s cepilno smolo.

Mesec februar je najboljši za cepljenje češenj. Tudi je zadnji čas, da narežemo cepiče od drugih vrst sadnega drevja. Cepiče režemo le z odraslih rodovitnih dreves onih sort, ki najbolj uspevajo v vašem okolišju.

Tega meseca tudi gnojimo sadnemu drevju z gnojilom ter pripravimo vse, kar je potrebno za spomladansko saditev. Pazi, da boš o pravem času naročil sadna drevesca!

V zelenjadnem vrtu: Kdor ima toplo gredo, poseje že zdaj nekaj solate v zabojčke, da jo bo kasneje presadil vanjo. Proti koncu meseca uredimo toplo gredo, vanjo vvozimo konjski gnoj in dobro vrtno prst. Če je vreme le kolikor mogoče ugodno, pripravljamo konec meseca na primernih, zavetnih in toplih prostorih manjše gredice, za prve posevke berivke, petrišilja, korenja, graha in spinacije. Oni, ki v jeseni še niso preloptali vrtov, naj to nemudoma store, da jim bo nočni mraz vsaj kolikor toliko zemljo udelal. Tudi ne smemo pozabiti o pravem času naročiti zelenjadnih semen.

Gospodarstvo

Potrošnja električnega toka

Uradni list v Rimu objavlja nov zakonski dekret o omejitvi potrošnje električnega toka. Doslej je znašal odstotek zmanjšanja 20, v bodoče pa bo znašal 35%. V kolikor je potrebno, se mora delo omejiti ne samo za en delovni dan, marveč tudi za več, ali pa sploh omejiti delo v podjetjih. Vendar pa nobeno podjetje ne more zmanjšati delovnega časa pod 24 ur tedensko. Nadalje določa dekret, da se lahko dajo delavcem letne počitnice v času od 15. februarja do 15. marca, za kar je pa potreben sporazum med delavstvom in podjetniki, nadalje pa se morajo podjetniki sporazumeti tudi z električnim podjetjem, ki jim dobavlja tok.

Prepoved razsvetljanja izloženih oken v Italiji. V zvezi z ukrepi za zmanjšanje potrošnje električnega toka je ministrstvo notranjih zadev izdalo vsem prefektom prefektno okrožnico, da se morajo od dne 4. t. m. dalje opustiti vse razsvetljave izloženih oken tudi še pred uradnim časom za zatemnitev.

Prva hrvaška štedionica, podružnica Ljubljana, je prenovila z dnem 1. februarja 1941 vlogo na knjižice in na tekoče račune »staro dobro imetje« v smislu navedbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 14. junija 1941-XIX št. 44, čl. 2., točka c v navadne vloge, t. j. v take, s katerimi morejo vlagatelji razpolagati mesečno z 10% celotne vloge oziroma pri vlogah, manjših od 19.000 lir s 30%, v drugem primeru pa največ do 1900 lir mesečno, s to spremembo čl. 3. odstavka 1. zgoraj citirane navedbe, da se celotni znesek vloge lahko naenkrat odpove z rokom treh mesecev šele po 1. decembru 1942.

Carinske olajšave za italijanski promet z bivšimi jugoslovanskimi ozemli. Uradni list v Rimu objavlja kr. dekret z dne 2. decembra lani glede carinskih olajšav za blagovni promet med italijansko-albansko carinsko unijo ter ozemli bivše Jugoslavije, ki so bila anektirana ali so zasedena po italijanskih oboroženih silah. Dekret utemeljuje ukrepe za vojnimi razmerami in potrebami ukrepov davčnega značaja za olajšave. Z dekretom je spremenjen čl. 3., 2. odstavek kr. dekreta-zakona z dne 30. aprila lani, št. 290, ki je bil spremenjen v zakon z dne 25. julija lani, št. 946, ki se posled glasni takole: Za to blago se ne smejo vračati obmejne davščine, dočim ostanejo v veljavi odpisi bonov in povrnitev notranjih davkov, kar določajo veljavni zakoni, izjema pa je za povrnitev splošnega dohodninskega davka. Dekret je stopil v veljavo dne 4. februarja, z dnem objave v rimskem uradnem listu.

Proizvodnja in prodaja toaletnega mila. V rimskem uradnem listu je izšel dekret o disciplini pri proizvodnji in potrošnji toaletnega mila. Po tem dekretu mora vsak kos toaletnega mila nositi označbo: »toaletno milo enotnega tipa«. To milo more biti dano v promet samo v kosih po 100 gr. Za tekoče toaletno milo je dovoljena proizvodnja in prodaja samo proti dovoljenju ministrstva za korporacije. Dekret ureja tudi proizvodnjo mila za brifje. Nadalje je dovoljena prodaja zdravilnih mil v trgovini, ki so registrirana kot medicinske specialitete, nadalje raznih sličnih vrst mila: žvepleno milo, katanovo milo itd. Prepovedana pa je proizvodnja antiseptičnih in desinfekcijskih vrst mila, razen onih, za katere bo dano dovoljenje ministrstva za korporacije. Nadalje ureja dekret tudi proizvodnjo pralnih praškov.

Riž in petrolej v Birmi. Poleg političnega pomena Birme je treba omeniti, da ima Birma tudi velik gospodarski pomen. Na površini 600.000 km² živi 16.000.000 ljudi. Letno daje Birma 60 do 80 milijonov met. stotov riža, od katerega polovico izvažajo v Indijo. V dolini Iravadija se nahajajo tudi veliki petrolejski vrelci, ki dajejo letno pol-drugega milijona ton nafte. Ti petrolejski vrelci so zvezani z vodom z mestom Rangun, dolžina voda znaša 400 km. Zelo važna je tudi proizvodnja bombaža, ki znaša letno 300.000 met. stotov. Podzemeljske zaklade v Birmi izkorišča Burma Corporation Ltd., ki ima glavnico 180.000.000 rupij. — Birma je dajala 20% svetovne proizvodnje volframa, 2% cina in 5% svinca. Poleg tega je dajala Birma letno 7000 ton kaveka in 50.000 ton tobaka.

Hrvaške delniške družbe. V Zagrebu je bila registrirana podružnica rimske tvrdke Astaldi za gradnjo in javno zgradbe z glavnico 3 milij. kun. — V likvidaciji namerava stopiti delniška družba Warner Broth. First National Film, ki je za leto 1940 izkazovala 405.085 kun. — Družba Edison Bell-Penkala, ki je izdelovala gramofonske plošče, se je poravnala z upniki. Dolgovi znašajo 17.36 milij. kun. Upniki so pristali na kvoto 10%.

Iz Srbije

Prisilno popraviljanje šol v Srbiji. Okrožni načelnik za kragujevsko okrožje, podpolkovnik Kalubič, je v Belgradu izjavil, da so v njegovem okrožju že pričeli popravljati šolska poslopja. Popravljati morajo vsi ljudje, kakor tudi pomagati pri zidanju novih šol. Po njegovi izjavi se je v okrožju že tudi obnovila zdravstvena služba ter je delovanje zdravstvenih domov postavljeno na čisto novo podlago. Za hitrejšo izvrševanje zdravniške službe dobe vsi zdravniki na razpolago potrebna prevozna sredstva.

Naredba št. 2. Srbski ministriški predsednik je izdal pred prazniki naredbo št. 2, s katero je prevzel sam osebno poveljstvo nad vsemi oboroženimi silami, s katerimi razpolaga srbska vlada. Razdeljevanje drv v Belgradu. Poveljstvo srbskega orožništva poziva vse družine oficirjev, podoficirjev, orožnikov, četnikov in mejnih stražnikov, da lahko v omenjenem poveljstvu dobe drva po nabavni ceni.

Nova trgovska podjetja v Srbiji. V Belgradu so bila v zadnjem času ustanovljena in vpisana naslednja nova podjetja: »Agro-promet«, trgovina z deželnimi pridelki, »Sizoc«, drogerija na veliko, in »Auto-ekspres«, trgovina in popravilnica motornih vozil in delov. Pri državnem podjetju v Petrogradu je za prijavljeno podjetje »Banat-promet«, komanditno društvo za trgovino z živo in zaklano divjačino, perutnino, svežimi ribami, mlekom in mlečnimi izdelki, pecivom, jajci, medom, suhomesnatim blagom, kmetijskimi stroji itd.

Električna centrala pod vodo. Neki Nemanja Nikolič namerava postati dobrotnik belgradskemu mestu, ki ima razmeroma zelo drago elektriko in kar je še huje, sedaj, ko bi jo ljudje zaradi pomanjkanja drv najbolj potrebovali, je ni zadosti. Zato je omenjeni Nikolič izdelal načrte in naprave za podvodno električno centralo na Donavi. Po njegovi izjavi prihaja njegov izum, ki ga je dal tudi patentirati, predvsem v poštev pri počasi tekočih rekah. Pokleni strokovnjaki se z njegovim izumom še niso bavili.

Tovarna, kjer ne vlada mrtvi stroj

Obisk v novomeški tovarni šamotnih peči in keramike - Izdelki v domačem narodnem slogu

Novo mesto, 3. februarja.

Kdor ni pravi hipermoderen, se v sodobni tovarni, kjer je delo človeških rok in duševnih sposobnosti do kraja izpodrinilo mrtvi in brezdušni stroj, se pač ne bo prijetno počutil. Zato se bo pa toliko bolj prijetno počutil, če bo kdaj vstopil v edinstveno tovarno, ki jo premore Novo mesto in vsa naša pokrajina, v tovarno keramike in šamotnih peči, kjer je mrtvemu stroju v resnici odkazano drugotno mesto, prvo pa zavzema delo človeških rok in v njej meri tudi nagnjenja srca in kjer človek ne trči le na hladno in preračunano civilizacijo, marveč tudi na košček tople kulture. To in pa kvaliteta izdelkov, ki jih premore ta svojevrstni novomeški obrat zasluži, da se tudi širša javnost spozna s to izredno novomeško tovarno, kakršno je težko najti daleč na okoli in ki njeni izdelki gredo zlahka na tudi najbolj razvijene irge.

Tovarno šamotnih peči in keramike je ustanovil leta 1923, sedaj že pokojni g. J. Klemenčič, ki je imel že od leta 1909. v Novem mestu samostojno pečarsko obrt, ki je nekaj bila last bratov Appe. Z izredno ljubeznijo, ki edina je mogla iz tovarne ustvariti kvaliteten obrat, kakršen je danes in s pomočjo strokovnjaka iz Nemčije, je lastnik izpopolnjeval tovarno, kar je zahtevalo mnogo truda, nešteto poizkusov in s tem seveda mnogo sredstev. Vse to in pa truda, da so v neposredni bližini tovarne našli ležišča izredno dobre gline, ki ima to posebnost, da ostane po žganju bela, medtem ko druge gline dobijo barvo, je omogočilo, da je tovarna mogla začeti z izdelovanjem kvalitetnih izdelkov, ki resnično morejo zadovoljiti tudi razvijeno oko in razvijan okus.

Zal nam prostor ne dopušča, da bi podrobno opisali zanimivi postopek, ki iz brezoblične mase gline, ki gre skozi številne človeške roke in skozi ogromne peči, kjer se glina v vročini 1000 stopinj suši in dobiva glazuro v najpestrejših barvah, ustvarja izdelke, ob katerih se napaja lepota željno oko. Le toliko naj o njem povejmo, da je izredno zanimiv in da so njegovi

Moderni kamin

Bolj pa se bo človeško oko ob obisku v tovarni ustavilo ob izredno lepim in modernih kaminih, ki bi človeka ob bežnem pogledu kaj lahko prevrtili, da bi o njih rekel, da so marmornati. Se bolj bi se pa človek, ki ima kaj smisla za domačnost, ustavil ob prelepih dolenskih in gorenjskih krušnih pečeh, okrašenih s pristnimi narodnimi motivi, ki jih za tovarno izdelava umetnik-strokovnjak, ki tri mesece v letu za tovarno izdeluje modele vseh vrst, na podlagi katerih more, če je treba, tovarna izdelati cele serije takih peči, ki so zaradi svoje narodne ornamentike kaj lahko našle pot v naše čiste in prav prijazne dolenske kmečke hiše pa tudi v gosposko hišo, v katerih si je gosposkih lastnik hotel napraviti topel in domač kmečki kotiček, da bi se mu v njem in ob topli peči vzbujali

Keramika

nosilci domače delovne moči, ki so v tovarni zaposlene že dolga leta in ki so z delom v tem obratu in njegovimi izdelki tesno zrasli, brez česar bi si delo, kakršno je videti v tej tovarni, težko mogli misliti. Saj to delo zahteva, če hoče biti uspešno in kakovostno, človeka, ki nanje ni navezan le po gmotnosti in zaslužku, marveč tudi po veselju in ljubezni, ki edina moreta dati tem izdelkom resnično in ne le tovarniško in zniževalno lepoto.

Masovni izdelki, ki jih tovarna daje na trg, od šamotne opeke do najraznovrstnejših ploščic za oblaganje, štedilnikov in modernih peči, bodo bolj zanimali strokovnjake te panoge.

spomini na ona leta, ko je še v sami srajci vso zimo presedel za pečko svoje rojstne hiše.

Če je obiskovalec z zanimanjem zasledoval postopek, ki se odigrava v tem obratu in zaživel ob modelih in zalozah najraznovrstnejših peči, potem bo prav gotovo obstal pri zadnji postaji njegovega romanja skozi ta obrat, v bogato založenem skladišču keramike, ki predstavlja višek vsega, kar more tukaj videti in kar se očesu le redkokdaj ponudi. Vaze, pepelniki, doze, kipi, servisi, cvetlični lonci, svečniki se mu tukaj pokažejo v bogati izbiri in v prepleti izdelki. Zlasti pa vzbudijo njegovo pozornost izdelki, ki jih je tovarna, če smemo ta obrat imenovati tovarno, začela izdelovati v naj-novejšem času. To so majolike in okrasni krožniki z narodnimi motivi, ki jih je slikarica, ki ustvarja lepa dela v tovarni že 15 let, našla na starinskih narodnih majolikah in krožnikih. V novejšem času pa jih išče in najde na starih narodnih vezeninah, s katerih jih v lepih barvah prenaša na žgano glino in tako pomaga pri ustvarjanju keramike, iz katere diha narodna duša in ki prav zaradi tega zasluži prednost pred vsako drugo, ki se je nam včasih vsiljevala. Ta naša keramika zasluži, da najde častno mesto med okrasni naših stanovanj, saj ji je priznanje izrekel že tako strokovnjak. Zlasti v zadnjem času je našla mnogo odjemalcev v vrstah italijanske inteligence, ki je v tem oziru pač razvijena, pa je kljub temu v novomeški keramiki odkrila vrednoto, ki je vredna denarja, ki ga človek zanjo žrtvuje.

»Kulturni stiki med Italijani in Slovenci«

Ljubljana, 5. febr.

Vseučiliška organizacija v Ljubljani razpisuje v sodelovanju z Institutom italijanske kulture v Ljubljani natečaj za monografijo: »Italijansko-slovenski kulturni stiki«. Natečaja se lahko udeležijo člani Vseučiliške organizacije v Ljubljani, ki niso prekorčili 28. leta.

Monografija mora biti pisana v italijanskem jeziku in ne sme obsegati več kot 15 strani, pisanih na stroj in oddana do 28. februarja 1942-XX.

Monografije bodo presoene od komisije, ki jo bodo predstavljali: en predstavnik Visokega komisarja, rektor vseučilišča, zapnik vseučiliške organizacije, ravnatelj Italijanskega kulturnega zavoda v Ljubljani, en vseučiliški profesor in profesor italijanskega jezika na vseučilišču.

Trem najboljšim monografijam bodo določene tri nagrade v znesku 500, 300 in 200 lir, katere bo izročil pisecem teh monografij sam Eksc. Visoki komisar.

Enajsto leto boja zoper jetiko v Ljubljani

Nad 80.000 pregledov — Glavna skrb posvečena mladini

Ljubljana, 4. februarja.

Jeseni preteklega leta je bila skoraj neopazna desetletnica važne zdravstvene ustanove v Ljubljani, t. j. Ljubljanskega protituberkuloznega dispanzerja, ki ima svoje prostore v poslopu Zavoda za socialno zavarovanje. Vzdržuje ga mestna občina ljubljanska, vodi ga pa naš znani strokovnjak za jetične bolezni dr. Josip Prodan s pomočjo treh zaščitnih sester.

Ta važna ustanova ima namen predvsem, da s socialno higieno zaščiti zlasti otroke in doraščajočo mladino pred okužitvijo s tuberkuloznimi bacili, zaradi česar bi nastalo slej ali prej tuberkulozno obolenje. Protijetični dispanzer hoče predvsem zavarovati mladino, da se ne bi nalezla jetike, da bi bila mladina še bolj zavarovana pred jetičnim obolenjem, pa je bil ustanovljen še en protituberkulozni dispanzer na šolski polikliniki. Ta je posvečen izključno šolski mladini. Te pa je okoli 20.000 v Ljubljani.

Protituberkulozni dispanzer sprejema predvsem zdrave in pa ogrožene ljudi, ki so v nevarnosti, da jih okuži jetika. Tam, kjer se pokaže, da bolezen že nastopa, odda Osrednji dispanzer bolnike v oskrbo ali pa jim preskrbi primerno zdravljenje. V vseh primerih, kjer so zasledili odprto jetiko, je dispanzer predvsem smatral, da reši okolič, zlasti mladino, tako da se bolezen ne razširi, zlasti s tem, da se osami okužujoči bolnik, predvsem pa vzame dispanzer v rešitev otroka; ako je otrok ogrožen ali bolan, ga odda dispanzer v posebno mladinska zavetišča ali pa ga izroči zdravim rodbinam v oskrbo. Ta praksa se je izkazala za izvrstno.

V prvih desetih letih, to je od ustanovitve leta 1931. pa do lanske jeseni, je protijetični dispanzer v Ljubljani napravil 18.841 pregledov za posamezne osebe. Če pa štejemo še po-

novne preglede, je bilo teh skoraj do 40.000. Samo röntgenskih pregledov je bilo v desetih letih 36.437. Torej je zavod v prvih letih napravil skoraj 75.000 pregledov. Dispanzer je ugotovil jetičnih obolenj v tem času 4629.

Vedeti moramo, da odstotek jetičnih obolenj, dalje nevarnost pred okužitvijo po jetiki in tudi umrljivost za jetiko v Ljubljani stalno pada in da je to zasluga protijetičnih ustanov. Še pred desetimi leti so razne statistike izkazovale, da je v Ljubljani največ odstotkov bilo bolnih za jetiko. Odkar se je pričel pred desetimi oz. 11. leti resen boj proti jetiki, je ta odstotek padel in stalno pada. V prvih desetih letih dela protijetičnega dispanzerja je ta ustanova poslala v bolnišnico 286 bolnikov, ki so bolelihi za odprto jetiko, v zdravilišča 333 in v okrevališča 59. To je ena stran dela in prizadevanja za zajezitev in omejitev jetike. Samo pnevmotorakson, to je polnjenje teles z zrakom, je ta ustanova napravila v prvih desetih letih 2538. Umetni pnevmotoraks se je izkazal za najboljšo sredstvo onim, ki so bolni za odprto jetiko. Pri pnevmotoraksu niso potrebna draga zdravilišča, niti kaj podobnega, niti veliki izdatki, ki bi šli na račun vsega prebivalstva, potrebno je bilo le mnogo veselja in idealizma, ki so ga voditelji in zaščitne sestre v protituberkuloznem dispanzerju izkazali vseh prvih deset in sedaj 11. leto v sistematični protijetični borbi.

Delo dispanzerja se ni omejevalo samo na mehanično in uradno poslovanje, temveč je raslo organsko iz potreb, ki so jih narekovali skrbi v borbi proti jetiki v Ljubljani. Zgodovinar bo moral o tem pisati, že sedaj pa je hvalažnih na tisoče otrok, ki jih je ta ustanova rešila odvratnega okuženja in jetičnega hiranja.

Tudi v praktičnem zdravljenju in v ugotovitvah je dosegel dispanzer zelo resne ugotovitve glede zdravljenja in znanosti pri medicini. Praksa je namreč potrdila docela spoznanje, da ostane umetni pnevmotoraks resnično prvo in najvažnejše sredstvo v zdravljenju

»Gospod, uči nas moliti!«

Ta prošnja je upravičena, saj zares ne znamo prav moliti. V težavah življenja, ko nam nihče ne more več pomagati, se spomnimo slednje Boga, ki nam je takrat le za nekakšen nujen izhod iz zagate. In ko takrat molimo, tedaj prav za prav zahtevamo: »Gospod, daj, da se zgodi moja volja!«

Dandanašnji je veliko udejstvovanja na svetu več kot v prejšnjih časih. Vsakdo bi rad kaj spreminil, ta priporoča takšno, oni drugačno versko gibanje. Vse to je dobro in brez dvoma je seme dobro, ki pada na zemljo. Vendar ni brez molitve nobene notranjosti in nobene popolnosti. Molitev so tista vrata, ki vstopimo skozi v grad duše.

»Stiška uči moliti,« pravi pregovor. Čas pa je tak, da smo v stiski. Stiske duše pa so večje kot telesne, kot stiske kake dobe. Najhujše je pa to, da svoje stiske niti ne poznamo, da nas niti ne priganja k molitvi. Še zmeraj preveč zaupamo v to, da bomo rešili sami sebe, da nam bo pomagala naša pamet, naše znanje. »Modrost mesa je smrt.« To velja za narode, za države in za slehrnega posameznega človeka. Dozdeva se, da moramo vsi izpitati kelih do dna, da nas bo moral Bog postaviti v še večje stiske in še hujše trpljenje, tako da ne bomo imeli drugega izhoda, ko da se povrnemo nazaj k Njemu.

Če bi do dna gledali vase, bi opazili, da navzile svoji najboljši volji še nismo povsem v božji volji, da se priplazi v nas mnogo človeškega, slabotnega, da se zmeraj malo potapljam v do smo časih do vratu v vodi sebičnosti. Resnično, če bi se znali pogledati, bi kakor sv. Peter poklicali Boga na pomoč. Tako pa ne poznamo še svoje stiske, sicer bi znali moliti in ne bi niti mogli drugače živeti, ko da bi zmeraj molili. Kdor se potaplja, mora vpiti na pomoč, pa če to hoče ali ne. Nobenih posebnih besed mu ni treba znati za to; ti klic na pomoč mu pridejo kar sami od sebe na misel. Zatorej — kdor ne zna moliti, ne pozna še svoje stiske. Ni še tako daleč kakor Job, ki je dejal: »Gospod, jaz moram govoriti, da mi bo dano olajšanje.«

Zbirka slonovih kocin

Po svetu imajo ljudje najrazličnejše zbirke. Nekateri zbirajo dragocene slike, drugi spet znamenke, tretji knjige, četrti škaflice od vžigalce itd. V zadnjem času se je pa v Ameriki razvila čudna strast, da so ljudje začeli zbirati tudi slonove kocine.

Največje stopnišče

Ni v Evropi in tudi ne v Ameriki, temveč na Kitajskem. Vodi od nižine pa vse do svetišča Tai-shan, ki stoji 1500 metrov visoko. Stopnišče šteje 6.500 stopnic. Če bi ga hotel človek prehoditi gor in dol, bi za to potreboval 14 do 15 ur.

Lope tribarvne slike presv. Srca Jezusovega v spomin na vsenarodno pobožnost devetih petkov bodo od danes dalje v prodaji po vseh ljubljanski župniščih — morda tudi pri vходу v cerkve. Vsaka slika stane 3 lire. Slika je ne samo najlepša podoba Srca Jezusovega, ampak tudi izredno uspešno delo v treh barvah. Slika bo lahko okras vsakemu, še tako lepo urejenemu domu!

pljučne tuberkuloze, ki je hkrati, kar je najbolj važno, dostopna vsem slojem v prav enaki meri.

Delo protituberkuloznega dispanzerja stalno narašča. Samo leta 1941. je bilo vseh preiskav na dispanzerju 12.836, kar je za 3077 več kakor leta 1940. Lani je protituberkulozni dispanzer napravil 927 pregledov v primerih odprte jetike. Röntgenskih pregledov je naredil 6506, laboratorijskih preiskav, ki so služile diagnostiki, pa je bilo 316.

V socialno-higienskem oziru je bil protituberkulozni dispanzer v trajnem stiku s socialno-političnim uradom mestnega magistrata, socialno-zdravstvenim odsekom Visokega komisarja in z ostalimi socialnimi in dobroteljnimi organizacijami v našem mestu. Tudi lani je izdal mnogo podpovr v gotovini, ne računajoč pri tem na podpore v zdravilih, živilih in nakazilih za zdravljenje.

Delo protijetičnega dispanzerja je tiho, toda vztrajno, nedvomno pa je, da mu je hvaležnost naše javnosti zagotovljena. Sedaj stopa dispanzer v 12. leto svojega dela ter mu želimo, da bo v prihodnjih desetih letih enako uspešno delal v tej svoji važni nalogi, namreč v borbi proti uničevalcu naroda, to je proti jetiki.

V opombah, ki so terjale veliko podobnega dela (na pr. razvoj slovenskega sadjarstva, ob Griškem gospodu ter komentiranje Stritarjevih spominov — razprava o slovenskih zamorčkih — je podano kulturno zgodovinsko gradivo, ki dijakom in tudi drugim pomaga pravilno razumeti tako vprašanje forme kakor tudi vsebine. Vprašanja in naloge, ki so dane v zaključku, naj prepričajo dijake, v koliko si je pridobil pravo razumevanje problemov, ki so v zvezi z mladinskimi spisi, ter naj ga uvajajo v pravilno sklepanje in plodno primerjanje.

Tako se ta zvezek Cvetja uvršča v vrsto doslej izšlih tako po metodi izdajanja kot notranjem smislu, ki je: oživiljati vrednote iz slovenske literarne preteklosti in jih pravilno razumeti ter vrednotiti.

Nov učbenik

Fakin Anton: Prirodopis živalstva in rastlinstva za drugi razred meščanskih šol, 1942. 172 str. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Cena broširani knjigi L. 28.—

Pred nekaj dnevi je izšla nova prirodopisna knjiga Fakina Antona, ravnatelja meščanske šole na Viču.

Ze pojava knjige se veselimo, ker je nov do-nesek naši prirodopisno-šolski literaturi, posebno še, če je pokazala svojo vrednost.

Ko knjigo prečitaš, občutiš poseben duh ljubezni, s katero je avtor posređoval kar najzajemljivejše tolike zanimivosti prirode in da je iz svoje bogate zakladnice znanja in izkušenj dal mladini za to starostno dobo pravi biološki način obravnave živali in rastlin, kjer ni samo opisa, temveč z — vročnim momentom — ugotavlja smotnost organov, prilagoditev telesnih oblik načinu življenja, organizma bivalištva itd. Tako izsledovanje ostri čut za opazovanje prirode in večja razsodnost za dojevanje prirodnih pojavov. In občutiš še prav mehko in tenko-

KULTURNI OBZORNIK

Izbor Stritarjevih mladinskih spisov

Cvetje iz domačih in tujih logov je sprejelo v svoj načrt tudi komentirano izdajo Stritarjevih spisov, izbranih pod vidikom šolskih potreb in še posebej značilnih za vse Stritarjevo potno delovanje. Izbor in komentar je prevzel prof. dr. Franc Koblar. Določenih je pet zvezkov, ki naj pokažejo osebnost in pomen tega odličnega pisatelja. Kot prvi zvezek je izšel, kakor smo že napovedali, izbor mladinskih mladinskih spisov, ki so nastali vsi v njegovi zadnji delovni življenjski dobi, namreč med leti 1895 do 1906.

Ta izbor prinaša najznačilnejše Stritarjeve mladinske pesmi, slike iz življenja, basni, uganke, modre izreke, potem odlomke iz njegovih mladinskih pripovednih spisov, igralskih prizorov in spominov, večinoma povzetih iz Stritarjevih mladinskih knjig, ki so izšle svoj čas pri Mohorjevi družbi. To so zbirke Pod lipo (1895), Jagode (1899), Zimski večeri (1902) in Lešniki (1906), ki so že zdavnaj razprodane, pa žive v nas vseh kot lepi spomini na mladost. To so Stritarjeva dela, ko se je umaknil z vodniškega mesta ob nastopu realizma in modernizma ter se posvetil mladini z zanosom pravega vzgojitelja in ljubeznijo človeka, ki živi v velikem tujem svetu, pa zahrepeni po idilični domačiji, po življenju na njej in po osebah in dogodkih iz mladosti. Zanimivo je, da te mladinske knjige svoj čas niso v književni javnosti dosegale skoraj nikakega uspeha, kar se da razlagati iz časa, ko ob naturalizmu stritarška vzgojiteljska čustvenost niso več privlačila, moderna pa je tedaj že krožila v kozmo-politiških problemih ter le ob močnem notranjem

liričnem ognju že zdavnaj preživela staro realistično opisno in pripovedno liriko. Nasprotno pa se je občinstvo z veseljem pomudilo ob Griškem gospodu, Janku Božetu in njegovi kavki Piki ter z zanimanjem bralo spomine iz mladosti. Tako je življenje bolj potrdilo vrednost tega blaga kakor kritika. Sedaj je ustrezno predvsem naši šoli, da je izšel izbor najboljšega iz teh knjig, ki so svoj čas v 85.000 izvodih preplavljale naš narod.

Če danes beremo te mladinske pesmi, ki so napisane predvsem na temelju časovnih sprememb (jutro, dan, poletje, pomlad itd.), na kmečko delo (predice, žetev, sušenje sena itd.), na šolsko življenje (v šoli, bolni tovariši itd.) ter na dogodke, ki vzbujajo usmiljenje (siromak, tolažba itd.), pa tudi na vojaške mladinske igre ter sicer dogodke iz mladosti (oba junaka), ali zlasti na živali in predmete iz kmečke okolice, občutimo ugodje nad moškimi jezikom in izredno nazornostjo opisov, dasi nas prevelika vzgojnost bolj spominja Slomskovih kakor pa Levstikovih otroških pesmic. So pa vmes pesmi, ki so še danes žive, tako Pomlad, Oba junaka, V šoli, Predice, Zbajva svatba, Koka, pa tudi opisi življenjskih zgodb Martina Kopača in doživljaji Klobuka. Drobneje in Uganke so močne miselne in vzgojne poante ter se stavijo ob najboljše, kar imamo podobnega. Ezopove basni so tekoče poslovenjene.

Najbolj pa bosta še vedno pričala o Stritarjevi veliki ljubezni do otrok in njihove vzgoje taka mladinska spisa, kakor sta Griški gospod in Janko Božé, ki imata tudi velike pisateljske vrednosti. Predvsem Griški gospod, ki je v mladinsko slovstvo preneseni Gospod Mirodolski, kakor omenja urednik, ter ima mnogo skupnega s sodobnim Gospodom Hudournikom. V teh dveh je Stritar pokazal svoje mojstrstvo v pripovedovanju ter še posebej v jeziku, ki je bil gotovo na višku za svoj čas ter predstavlja lepo sintezo narodnega izražanja z eleganco in spretnostjo

tvorjenja period, kar je svojstven Stritarjev slog. Sestra je živahen govor v družbi domače slavnosti ter slavošev požrtvovalnosti sestre, ki s svojo močjo vzgoji brata župnika. Slabši je dramatični prizor Delo dobil, ki predstavlja v tem izboru Stritarjevo vzgojno dramatik. Odlomki iz spominov pa so zopet zanimiv kulturno zgodovinski dokument iz časa Stritarjeve mladosti in pisani živahno v najboljšem Stritarjevem slogu.

Prof. dr. Koblar je zbirko uredil in izbral ter napisal 20 strani obsežen uvod, ter tudi literarno zgodovinske opombe k posameznim sestavkom. Uvod sam je razdelil v dva oddelka. V prvem je podal v glavnih obrisih v metodi literarnih uvodov, kakor jih iz pedagoških ozirov uvaja Cvetje, oris življenja in pisateljevega dela, nakar šele podaja v drugem delu oris njegove mladinske literarne delavnosti in njene oznake. S prvim delom uvoda je postavil temelj naslednjim zbirkam ter je nazorno in jasno predstavil Stritarjev dom in rod, njegovo dijačenstvo in visoko šolanje, njegovo svetovljanstvo v življenju in njegovo izredno učenost ter nagnjenje k vzgojnosti, kar je pozneje uveljavil s svojim slovenstvenim delom, ki je predloženo v posebnem poglavju. Mladinske spise pa obdeluje v monografičnem zarisu po njih vzniku, snovi in miselnih vsebini. Posebno to zadnjo razčlenjuje po vrstah: vzgojnost (dolžnosti otrok do staršev, gostoljubnost, domoljublje), mehko srce (prava razumnost, čustvo do živali, lep govor) ter zabava, ki naj navaja k delu. Tako je poudarjen vzgojno zabavni smisel teh del, kar je smisel mladinske literature v splošnem. Označujoč obliko, pa se omeji na slogovno preprostost ter na Stritarjev jezik, ob katerem se nasloni na Breznikovo oznako. Po vseh teh analitičnih oznakah poda celotno oceno Stritarjevega mladinskega sveta, ki pa je danes že precej oddaljen, kot idiličnost, v kateri se je razvijalo vse naše starše literarno udejstvovanje. Zaključni pa z ugotovitvijo, da Stritarja lahko imenujemo tudi v mladinskih spisih — klasika.

Droblne novice

Koledar

Petek, 6. februarja: Doroteja, devica in mučenica; Tit, škof; Amand, škof; Gvarin, škof; Silvan, škof in mučenec; — 1. petek.

Sobota, 7. februarja: Romuald, opat in ustanovitelj reda; Julijana, vdova; Rihard, epiznavalec; Egidij, Teodor, mučenec.

Novi grobovi

† Rafael Vuga, trgovski zastopnik, ki je prebival v Povšetovi ulici 82 na Kodeljevem, je nenadno smrti umrl v sredo jutraj. Zadel ga je kap. Rajni je bil doma iz Gorizije ter je bil brat rajnega podgorkega župnika Cirila Metoda Vuge. Rajni Rafael Vuga je pred svetovno vojno je imel v Goriziji trgovino, po vojni pa je prebival kot trgovski zastopnik v Ljubljani, kamor je bil kot vojni begunec prišel med svetovno vojno s svojo družino. Star je bil 60 let. Naj počiva v miru! Njegovim svojem izrekamo svoje sožalje. Pogreb bo v petek ob pol petih popoldne izpred hiše žalosti na pokopališče k Božjemu grobu v Štepanji vasi.

† Ivan Svetina, ljubljanski stavbenik, je odšel v večnost v četrtek, dne 5. t. m. Kot stavbenik in človek je užival veliko spoštovanje in ugled. Pokopan bo v soboto ob pol petih pop. z žal. iz kapelice sv. Jožefa. Blag mu spomin! Njegovim žalujemo svojem naše sožalje!

† Ema Terpolitz roj. Steska. V Železni Kapli na Koroskem je 14. januarja t. l. umrla gospa Ema Terpolitz roj. Steska, vdova po rudniškem ravnatelju Martinu Terpolitzu, v 83. letu starosti. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— V ribniški župni cerkvi sta se poročila tesarški mojster g. Lesar Anton, posestnik sin iz Hrovače, in gđ. Anica Klun iz Bukovice. Bilo srečno!

Lepote domovine

zanimivosti sveta

v besedi in sliki prinaša

Velja letno samo 40 lir

Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva 6

ORISK

EDINI ILUSTRIRANI
DRUŽINSKI MESEČNIK

— Tri četrta metra novega snega je zapadlo zadnje dni v Ribniški dolini, tako da ga imajo več kot leta 1929. Strupen mraz v preteklem tednu je napravil ogromno škodo na sadnem drevju in v gozdovih, kjer je drevje popokalo od silnega mraza. Sedanji sneg je že veliko škodo še povečal, saj so se pod njegovo težo uklonile že poškodovane veje. Zadnja dva dneva je bil promet po cestah nemogoč, dokler niso cest zorali.

— Velike zamude so imeli zadnje dni zaradi velikega snega vsaki na kočevski progi.

— Društvo »Mali gospodari« v Ribnici je imelo v nedeljo svoje letno zborovanje. Na zborovanju so člani sklenili, da bodo priredili spomladaj v Ribnici razstavo malih živali. Društvo ima na razpolago precej kunccev, katere da brezplačno vsem članom pod pogojem, da bodo vrnili spomladaj mladiča. Vsi interesi naj se oglašajo pri društvenem gospodarju g. Ivanu Burgerju v Ribnici. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z g. Jožetom Debeljakom na čelu.

KOLEKCIJA št. 57

Klasično delo slovenske leposlovne in poučne proze, ki bi moralo biti zaklad vsake družine, zaradi svoje umetniške in praktične vrednosti, je

Zbrano delo Frana Erjavca

I. z. Spisi iz prirode, II. z. Domače in tuje živali, III. z. Domače in tuje živali, IV. z. Domače in tuje živali.

Vsi štiri v platno vezani zvezki obsegajo 1500 strani in 90 dvostranskih tabel s slikami na umetniškem papirju. — Cela ta kolekcija — izredno znižana cena — velja do 28. februarja samo 90 lir

Ljudska knjigarna v Ljubljani — Pred Škofijo 5

Ljubljana

1 Akademiki: se na prvi petek 6. februarja (danes) udeležimo sv. maše in prejmemo zadostilo sveto obhajilo v cerkvi v Križankah ob pol 8.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 6. februarja. Začetek točno ob 3 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki v ljudo vabljeni. — Vodstvo.

1 Stolna Vincencijeva konferenca se toplo zahvaljuje za velikodušni dar 500 lir, ki ga ji je naklonila ugledna Vzajemna posojilnica namesto cvetja na grob pokojnega prelata kanonika Ivana Sušnika. Bog povrni stotero!

1 Kongregacija akademičark nima rednega sestanka v petek zvečer, pač pa v soboto, 7. t. m. ob pol osmih jutraj sv. mašo z govorom in skupnim sv. obhajilom v frančiškanski kapeli. Pridite vse in povabite svoje tovarišice!

1 »Vražji most« bo še enkrat postavljen v frančiškanski dvorani, četudi satan na svojo moč nasprotuje. In tudi »Kovačev študent« pride še enkrat k nam. Vse to se bo zgodilo v nedeljo 8. februarja ob 6 zvečer, ko bodo veliki Frančiškovi križarji na splošno željo ponovili svojo prireditev. Tako bo dana prilika za obisk tudi onim, ki jim je tretja popoldanska ura prezgodnja. Predprodaja vstopnic pri Šfiligoju. V nedeljo pri blagajni

1 Stolna Elizabetna konferenca v Ljubljani se v imenu svojih podpirancev iz srca zahvaljuje ravnateljstvu Vzajemne posojilnice v Ljubljani za velikodušno podporo 500 lir (petsto lir), katere ji je poklonila v počastitev spomina po pokojnem mil. gospodu kanoniku Ivanu Sušniku.

1 Pripravite fotografije za pravkar uvedene osebne izkaznice. Kdor mora ali želi imeti osebno izkaznico, bo moral predložiti tri enake fotografije v velikosti 4,5 x 3 cm. Slike morajo biti doprsne in brez klobuka. Spet pa opozarjamo, naj ljudje še ne hodijo na magistrat po izkaznice, ker jih še ni začel izdajati. V ljubljanskih dnevnih bo obištevno obveščeno, kdaj in kje dobi izkaznice.

1 V nedeljo, 8. februarja ob 3 popoldne vsi v frančiškanski dvorani, kjer bo frančiškanska prosveta uprizorila nadvse zabavno komedijo »Upniki na plani«! Za izro vladu veliko zanimanje, zato priporočamo, da si preskrbite vstopnice že v predprodaji v trgovini A. Šfiligoj, Frančiškanska ulica 1.

1 Namesto venca na grob pok. g. Podboja Alojzija je daroval gospod Završnik Alojzij Društvu slepih v Ljubljani 150 lir, za kar se mu Društvo slepih najtopleje zahvaljuje.

1 »Kovačev študent« je ena najbolj priljubljenih slovenskih operet. Že tolikokrat je bila igrana in se je nikdar ne naveličamo. Navadno jo igrajo in pojo mladi ljudje in mlade ljudi vsak rad posluša in gleda. Križarski pevski zbor je opereto dobro naštudiral. Opereto je spremljal na klavirju frančiškanski organist fr. Kanizij in v nedeljo bodo vrli križarji v frančiškanski dvorani silno uspelo opereto ponavljali.

1 Sprememba repertoarja v Operi. Za danes napovedana premiera Donizettijevе opere »Don Pasquale« se zaradi ponovne obolelosti ravnatelja Betetta ne more vseliti. Abonent premierskega abonmaja naj vzamejo odpoved predstave blagohotno na znanje. Opera uprizori danes Strausovo opereto »Netopir«, izven abonmaja, po zelo znižanih cenah od 12 lir navzdol. Začetek ob 17.

1 Koncert violinistke virtuozinje Pine Carmirellijeve bo drevi ob pol 7 v veliki filharmonični dvorani. Pina Carmirelli je mlada umetnica, izrednih sposobnosti, ki ima za seboj že bogato in uspešno koncertno kariero. Vsi kritiki so navdušeni od njene umetniške igre in predvsem hvalijo njeno odlično interpretacijo. Na nocojšnjem koncertu bo izvajala naslednji spored: 1. Grieg: Sonata v c-molu, 2. Čajkovski: Prvi stavek koncerta v d-duru, 3. Copola: Legenda, 4. Hubay: Zefir, 5. Ravel: Komad v obliki habanere, 6. Paganini: Caprici št. 2 za violino-solo, 6. Casella: Preludij in Sicilijanski ples. Pri klavirju Maria Sala. Opozarjamo na nocojšnji koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Začetek bo točno ob pol 7. zato konec pred 8.

Vse pa po načelu »od znanega k neznanemu«. Tako približa učencu naravo, da jo sam opazuje in doživlja in mu daje mnogo pobude za posloško samostojno opazovanje in raziskovanje. Z delovnim principom spravlja učence v duševni sklad, da »ne za šolo, za življenje se učimo!« Še pristneje posredujemo učenje prirode in njenih pojavov z uvaženjem šolskih izprehodov, izletov in ekskurzij. Učencu na domačnem način predstavi živali in rastline, ki ne žive oziroma ne rasto pri nas. V stošestindevidesetih zelo lepih slikah (žal, da niso barvane, kar bi podvojilo učinkovitost naravnosti, posebno pri rastlinah) potencira uspešno poučevanje in učenje. Da, še in še bi pisal o vrednostih pogojih, ki jih knjiga nudi za izobrazbeni uspeh.

Jasen nam je pomen prirodoopisnega pouka, ki nudi zelo mnogo prilik, da vplivamo na učenčev značaj. Avtorjeva velika ljubezen do prirode, ki se zrcali pri podajanju snovi, zmora posredno z učenčevim sodelovanjem vpliva pri blažljeno na njegovo srce in ga plemeniti. Koliko srčne vzgoje manjka prav današnji mladini, vemo! Avtor s toplo besedo opozarja na uničevanje prirode in obenem tudi s strogojst obišta nečloveški običaji. S tem mu vceplja ljubezen do prirode, z obzirnostjo do nje pa ga pripravlja na obvladovanje samega sebe, ki je odlična vrlina človeškega značaja. Učenca navaja gledati lepoto prirode s tem, da ga opozarja na opazovanje lepih dreves, rastlin, domačih in tujih živali in mu tako ostri estetski okus. Iz tepega in čudovitega, na prvi pogled tako različnega življenja v prirodi kaže pisec red in smotrnost stvarstva. Z navajanjem učenca k sodelovanju in lastnemu opazovanju ga pripravlja za praktičnega — koristnega človeka.

S poglobitvijo v to odlično knjigo in poučevanjem po njej zmoredno učenca, ko odhaja skozi šolo v življenje, plodovito izobraziti in vzgojiti.

Tudi lična oblika, napis in vezava knjige so prav dobri.

Volč,

Ne odlašajte, ampak takoj se naročite na drugo polovico »Slovenčeve knjižnice«!

Le še nekaj tednov imate časa — to je do izida prve knjige druge polovice naše zbirke, prelepe povesti, ki jo je spisal JANEZ JALEN

Naročila sprejemajo vsi naši zastopniki po srah, vse naše podružnice, kakor tudi uprava »Slovenčeve knjižnice« Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

PROJA

doslej označba za kavino mešanico v celofanskih zavitkih (žitna kava)

Gledališče

Drama. Petek, 6., ob 15: »Dome«. Izven. Dijska predstava. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Sobota, 7., ob 17: »Lepa pustolovščina«. Izven.

Opera. Petek, 6., ob 15: »Rigoletto«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Sobota, 7., ob 17: »Ples v operi«. Opereta. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Rokodelski oder

»Matura« je naslov odlični češki komediji, ki vam jamči za priskrbo razvedrilo. Uprizoril jo bo »Rokodelski oder« v nedeljo, 8. t. m. ob petih popoldne. Igra nam na zanimiv, obenem pa poučen način prikazuje življenje učenč v ženski gimnaziji. Radi velikega zanimanja, občinstvo v ljudo opozarjamo, da si nabavi vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo, 8. februarja od 1 do 12 popoldne in popoldne od 3 dalje, pa do pričetka predstave v društveni pisarni, Petrkova 12-1

Radio Ljubljana

Petek, 6. februarja: 7.30 Radijska poročila v slovenščini — 7.45 Slovenska glasba, vmes ob 8 napoved časa — 8.15 Radijska poročila — 12.15 Koncert sopranistke Džage Sok in tenorista Antona Sladoljeva, pri klavirju Marjan Lipovec — 12.40 Pesmi in napevi — 13 Napoved časa, radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Orkester EIAR-ja pod vodstvom D. M. Šijanica: Pisana glasba — 14 Radijska poročila — 14.15 Godalni orkester pod vodstvom Mannoja — 14.45 Radijska poročila v slovenščini — 17.15 Trio Doberšek — 17.22 Znane

EIAR — Radio Ljubljana

PARLIAMO L' ITALIANO!

Schema della XXVI lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben venerdì 6 febbraio 1942 XX^a, ore 19.00.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki slede pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih, sredo in petkih, vedno ob 19.00 uri.

LEZIONE VENTESIMA SESTA

Perfetto irregolare

vend-ere	prend-ere
vend-ei	presi
vend-esti	prend-esti
vend-è	prese
vend-emmo	prend-emmo
vend-este	prend-este
vend-erono	presero
part-ire	ven-ire
part-isti	venni
part-isti	ven-isti
part-i	venne
part-immo	ven-immo
part-iste	ven-iste
part-irono	vennero

In tram

Sul tram mi accadde ieri un caso assai curioso. Me ne stavo sulla piattaforma anteriore, quando il manovratore frenò di botto. ed io, senza volerlo, pestai un piede a un signore. Ma poiché sono assai ben educato, mi levai il cappello e gli dissi: »Scusate, mi se Vi ho pestato un piede senza volerlo: un altro giorno Voi lo pesterete a me...«

»Un altro giorno? No, signore: subito ora.«

E mi diede una terribile pestata. Io lo guardai con aria compunta e gli dissi: »Perbacco, non c'era premura!«

E mi rispose, con molta ragione: »Gli è che sono forestiero, e parto domani.«

Esercizi

1. Coniugate nel perfetto i seguenti verbi irregolari: fare (fecit); dire (dixit); volere (voluit); tenere (tenuit); venire (venit); rimanere (rimasit); piacere (piacuit); valere (valuit); sapere (seppit); riprodurre (riprodussit); leggere (lesit); vivere (visit); dare (dedit); stare (stetit).

2. Traducete: Ta knjiga je bolj zabavna kot poučna (istruttivo). — Včeraj je bil bolj vesel kot po navadi. — Pokazal ee je nerodnejšega (maldestro) kot kdarkoli (mai). — V knjižnici (biblioteca) ni toliko knjig, kolikor jih imam jaz. — Del (la parte) je manjši od celote (il tutto). — Dobri zgledi (esempio) so zgovornejši (eloquente) kakor vse pridige (predica). — Zmogel sem (trionfare di) najhujše zapreke (ostacolo). — Gotovo je od sile učen (sapiente) človek: toda njegovo predavanje je bilo strašno dolgočasno. — Pomlad je najlepša od vseh letnih časov. — Bolje pozno (tardi) kot nikoli. — Toliko prijatelj imam, kolikor jih hočem. — Čimbolj se izobrazujem (istruirsi), tembolj vidim svojo nevednost (ignoranza). — Marjeta je za dve leti starejša od Katarine. — Toliko je mnenj (il parere), kolikor glav. — Veter je tako močan, da lomi (spezzare) veje (il ramo). — Čim bolj lega (scendere) večer, tem globlja nočaja (farsit) tišina. — Ta vaja se mi zdi silno lahka.

OVČAR MARKO

pesmi, orkester pod vodstvom Zemeja — 19 »Parliamo l'italiano« prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Radijska poročila v slovenščini — 20 Napoved časa, radijska poročila — 20.30 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.45 Simfonična sezona EIAR-ja: Molitev, Oratorij v treh delih F. G. Haydna, vodi dirigent Vittorio Gu, sodelujejo Gabriella Gatti, Piero Pauli in Armando Dado — V odmoru predavanje v slovenščini — 22.45 Radijska poročila.

Poizvedovanja

Par ključev in molek je nekdo našel pred stolnico. Vpraša naj se v šenklaški zakristiji.

Nasel sem dne 4. t. m. ob 7 zvečer večjo vsoto denarja v Ljubljani. Naslov najditelja v upravi »Slovenca«.

Izgubile so se v Ljubljani dne 29. januarja glava živilske nakaznice in oblačilna karta, glaseča se na ime Leskovic Franciška iz Bevk pri Vrhniki, in oblačilna karta na ime Katarina Lukovic od istotam. Poštenega najditelja prosimo, da jih odpošlje na naslov proti odškodnini.

Večja vsota denarja se je našla v sredo ob 7 zvečer v znani gostilni »Pri Amerikanu« v Florijanski ulici. Naslov v upravi »Slovenca«.

Z Gorenjskega

25.000 zimskih predmetov so nabrali na Gorenjskem za nemško vojsko na vzhodu. Okrožje je Radovljice je darovalo 11.000 kosov, samo mesto Jesenice 2.500 kosov ter 117 parov smuč, kranjsko okrožje je dalo 8.000 kosov, kamniško pa 6.000 kosov.

Nemška narodna prosveta (DAF) ima na Koroskem 873 godbenih krožkov.

V Kamniku in Litiji je NSDAP priredila več javnih zborovanj.

V Dolu ob Savi so za zimsko pomoč zbrali 622 mark, za vojake pa 260 kožuhovinastih stvari.

V Radovljici sta se poročila 24. januarja Mirko Dolžan z Dovjega z gospodično Nado Ulčar iz Gorij ter Anton Pogačnik iz Grabna z gđ. Kunšič Ciko.

Gorje so darovale 1000 kosov volnenih stvari ter vsega skupaj 37 parov smuč.

Kuharske tčaje po kamniškem okraju prireja zdaj nemška narodnosocialistična ženska organizacija. Ženske se uče kuhati v smislu novih potreb.

385 zborovanj je NSDAP zadnje dni priredila po Koroskem. Na njih je govorilo 40 državnih in 45 gauskih govornikov.

Kužne bolezni ne groze v tej vojni — sledi iz poročila, ki ga je izdal zdravstveni svetnik dr. Harnack in ki ga nemški listi prinašajo.

Serum proti ozeblini

Danski zdravnik dr. Sigurd Nielsen je po večletnih praksah iznašel serum proti vsem vrstam ozeblin. Njegov serum je znan pod imenom »Mealoson-Mangan«. Dosedaj se je dobro obnesel tudi v najtežjih slučajih ozeblin.

DNEVNIK
PALČKA

Modrijančka

VII.

Neprijetna zgodba

Bil je prekrasen večer. Tiho smo uživali prelepo pokrajino in šli po stezi.

»Z-z-z« se je mahoma oglasilo nad našimi glavami.

»Kaj pa je to?« smo se mi vznemirili. »Poglejte, gospodje, kakšne zverine so to!« je dejal Beloglavček in se ozrl kvišku.

Vsi smo obstali.

Na veji velikega drevesa smo zagledali veliko gnezdo jajčaste oblike, krog njega pa je vse vrvelo in brnelo samih žuželk.

»To so osele!« je kriknj doktor Lečnik.

»Osele so?« se je oglašil Vseznal.

»Jaz pa pravim, da so komarji.« sem dodal jaz.

»Ha-ha-ha!« so se vsi zasmejali. »Modrijanček, kaj ne znaš ločiti komarja od čebele? Ti sam si komar, tile!

Hotel sem se razjeziti, pa sem se premislil.

»Za prav, naj bodo pa čebele.« sem se vdal, »a kakaj bi bilo to smešno, če sem se zmotil? Saj je komar čebeli tako podoben kot kaplja kaplji. Zato pa vi vsi skupaj ne veste, kako bi iz tistega gnezda dobili med!«

»Ti to veš?« je dejal Pikec in me potrepil po rami. »Daj, povej, kako?«

»To je jako preprosto!« Ena — dve in tri!« sem zavpil in preskočil ograje

Turčija in njena armada

Ko se je pripravljala novi evropski spor, preureditev turške armade najbrž še ni bila končana. Sicer pa je v vežbanju oboroženih sil zmeraj neka točka, ki se dozdeva, da se bo pri njej ustavilo

Maršal Fevzi Çakmak — ustanovitelj sedanje turške armade

napredovanje, čeprav se vodstvo vedno na vso moč trudi, da bi premagalo vrzeli in bi bilo spodobno spregledati vsakršne prilike.

Položaj sedanje Turčije

Omeniti je treba, da ima Turčija zdaj približno 18 milijonov prebivalcev, ki živijo na površini 763.000 kvadr. kilometrov (treba je pripomniti, da bi bilo moči na tem ozemlju preživljati mnogo več ljudi). Turčija je v Mali Aziji, a majhen kos njenega ozemlja, 23.975 kv. km, je na evropskih tleh. Poglejmo na zemljevid! Koj spoznamo, da se ta država s srečno lego more na svoji zastavi upodabljati z zelenim kvadratom v neizmernem plametečem gozdu. V tem kvadratu živijo ljudje zadovoljno in pametno, a meje, ki so obrobene z ognjem, ne morejo povzročati nikomur veselja. Sedaj meji Turčija na severu na Črno morje, to je zdaj vojni pas; na severovzhodu na Rusijo, ki je v vojni; na vzhodu na Iran, ki so njegove meje prav tako zasedene z ruskimi četami; na jugovzhodu na Irak in na jugu na Sirijo, ki sta obe področje Anglije; na zahodu na Egejsko morje, kjer plovejo ladje in letajo letala obeh vojni strank; na severozahodu na Bolgarijo, ki je prav za prav tudi v vojni in sodeluje z Italijo in Nemčijo. V vse te smeri je moralo zato poveljstvo turških oboroženih sil razpostaviti bolj ali manj enotne trdnjavske pasove in poskrbeti za primerno porazdelitev letalskih enot.

Ce pa bo nekoč morala ta država stopiti v vojno, bodo ti trdnjavske pasovi morali prevzeti nalogo, da se napolnijo z obrambnimi četami. Seveda je razumljivo, da je bila ojačena tudi obrežna obramba na tistih točkah, ki se dozdevajo kot prometno obrežje najpripravnije za izkrcavanje sovražnika.

Ustroj in sestava turške armade

Turčija ima obvezno vojaško službovanje, ki traja od 21. do 46. leta, in tako šteje redna vojska v miru 150.000 mož, h katerim je treba dodati še 40.000 orožnikov in 13.000 gozdnih čuvajev in mitničarjev. V vojnem času pa se število redne vojske dvigne po poročilih zadnjih let na 1 milijon 300 tisoč mož, toda glede na število vsega prebivalstva se to število bržkone še poveča, a upoštevati je treba, da je Kemalova Turčija izločila iz vojaških oddelkov pripadnike narodnih manjšin in si jih je pridržala le kot delavske vojaške čete. Ta odredba je bila uvedena zato, ker so se pripadniki narodnih manjšin, kot so Armenci, Grki, Arabci in Judje, izkazali kot nezanesljivi vojaki.

Tehnična izvežbanost turške oborožene sile

Septembra meseca 1941 je neki madžarski list, ko je poročal o stanju turške armade in je navedel števila kot so, zgoraj omenjena, opozoril na temeljito preureditev letalskega orožja. List je omenil, da je turških letal najmanj 1000 (l. 1940. jih je bilo okoli 600). Na splošno povedano, je to letalstvo po kakovosti in številu brez dvoma izboljšano.

Zadnje dve velepomembni leti, to je, od

Kranjsko šolstvo v protestantski dobi

Kranjski deželni stanovci pa ga pri tem niso hoteli podpirati. Duhovščina je odgovorila: da stori že sedaj za šolstvo vse kar more in da že pošilja študente na Dunaj. Enako so odgovorili tudi trgi in mesta, pa tudi druga gospoda po deželi ni imela denarja za šole. Vzrok te odklonitve pa ni tical v denarni zadregi, temveč drugod. Nova vera, protestantizem, se je takrat razširila že po vsej deželi. Zaman se ji je cesar upiral. Ko se ji že ni mogel več ustavljati in je moral dovoliti novo latinsko protestantsko šolo v Ljubljani, je bilo takoj zanjo dovolj denarja. Odprla se je po Trubarjevem prizadevanju l. 1563. pod vodstvom Leonharda Budine, učitelja latinščine na prejšnji katoliški šoli. Mož pa je bil že slaboten in je šel leta 1566. v pokoj. Sledil mu je protestantski pisatelj Adam Bohorič do l. 1582. Na njegovo mesto je prišel iz Tübingena na Vürtemberskem bistroumni pisatelj in pesnik Nikodem Frischlin, ki pa je ostal na Kranjskem le dve leti. Njegov naslednik je bil Jakob Prentelius.

Škof Tomaž Hren naveda l. 1616. v svojem pismu papežu Pavlu V., da je bilo l. 1597., ko je prevzel ljubljansko škofijo, v Ljubljani mnogo protestantskih predikantov, poleg tistih, ki so v šolah učili. Pa tudi zgodovinar A. Dimitz piše v svoji »Geschichte Krains«: »... denn mit dem Predicanten zog auch der Schulmeister ins Land«. Kjer niso imeli posebnega učitelja, so navadno poučevali protestantski pridigarji, ki so bili v času reformacije nastavljeni po vseh večjih mestih. Reformacija je zahtevala, da po svojem namenu narodni jezik v šolah. V to dobo spadata prvi slovenski knjigi, ki jih je izdal l. 1551. Primož Trubar

kar je Evropa v vojni, se je turška vojska zares preuredila s tem, da se je njeno mirno stanje spremenilo v vojno stanje. Predvsem je preuredila vojsko s tem, da je podvojila že obstoječe enotice in je dodala še nove. Da bi povečala število rezervnih čet, je Turčija do nadaljnjega obdržala pod orožjem razne oddelke vojaštva in se je že lani v septembru, kot poroča omenjeni madžarski list, dvignilo število izvežbanih rezervistov na najmanj 500.000 mož. Potem so storili še, kar so mogli, da bi zvišali vojno zmogljivost s tem, da so podpirali razvoj industrije in nabirali stare kovine in druge odpadke. Vlada ne more pozabiti, da narodno gospodarstvo, čeprav ustreza življenjskim potrebam v vojni in v miru, ne zadostuje potrebam vojne, navzlic vsemu bogastvu z zemlje in izpod nje. Moderna vojna potrebuje močno in popolnoma specializirano industrijo, ki je Kemalova Turčija v poslednjih 20 letih pri najboljši vojni ni mogla spraviti na dan

Glavni dobavitelji orožja

Od jeseni leta 1939. dalje je prišlo v Turčijo največ vojnih potrebščin iz Francije in Anglije (Rusija pa je dobavljala tanke in druga motorna vozila). A francoske dobave motornih vozil, topov, strojin, letal itd. so prenehale po padcu Francije. Anglija pa, ki je ostala edina dobaviteljica, kar nenadoma ni mogla več pošiljati takih količin kot prej, saj je morala misliti nase v Afriki, na Bliznjem vzhodu in drugod. Mogoče je London opozoril Washington, naj ponudi Turčiji možnost dobavljanja orožja. Turčija upa, da bo po bagdaski železnici, ki pri Bassori prispe do Perzijskega zaliva, prejela v nujni potrebi še kaj vojnega materiala, če bo mednarodni položaj tak, da bo odvisna od te edine žile.

Jeseni leta 1939. pravijo poročila, je imela Turčija v mirnem času 20.000 častnikov; omeniti je treba, da so skoraj vsi turški generali študirali v Nemčiji in da so na turških vojaških šolah več let poučevali nemški instruktorji. Poveljnik vojaške šole je bil nedavno povabljen od najvišjega nemškega poveljstva na obisk na vzhodni fronti.

Vojaški ustroj turške države nadzira in vodi en sam minister za narodno obrambo s tremi podtajniki za razne vrste orožja (na suhem, na vodi in v zraku). Državni poglavar ima zelo velik delokrog, še večjega kot vojni minister.

Osebnost turškega maršala

Maršal Fevzi Çakmak je bil rojen leta 1876. v Carigradu, v vojaško službo je stopil leta 1895. kot podporočnik in je v vladi od leta 1898. Leta 1915 se je udeležil obrambe Dadanel, l. 1916-17 je poveljeval na Kavkazu, leta. 1920. je bil minister za narodno obrambo in predsednik vlade. Kemal ga je imenoval za maršala 21. avg. 1922. Maršal je predsednik najvišjega državnega sveta od leta 1924., torej lahko rečemo, da je nova vojaška Turčija njegovo delo. (La Stampa.)

Družinski albumi

»Sedaj Vam bom pokazala slike vseh družinskih članov: Zeno mojega prvega moža, ločeno ženo mojega drugega moža, drugega moža prve žene mojega prvega moža in drugega ločenega moža prve žene mojega sedanjega moža.«

Zaposlitev državnih upokojencev

Slovaška vlada je izdala zakonsko odredbo, s katero lahko v sedanjem vojnem času vnovič pokliče v službo vse državne upokojence.

Šolstvo na Slovaškem

Mlada slovaška republika posveča največjo pozornost svojemu šolstvu, katerega vedno zboljšuje in tako mladino že od ljudskih šol dalje pripravlja za življenje. Zato je slovaška vlada sprejela tudi učne načrte in uvedla v šole pouk novih predmetov. Vseh ljudskih šol je na Slovaškem po zadnjem štetju 3008, meščanskih pa 182. Lansko leto so kljub vojnim časom odprli še 10 novih šol, 50 jih pa še grade.

Učni načrt je prilagojen praktičnemu življenju. Z novimi šolskim letom so uvedli v slovaške ljudske šole tudi pouk v državljanski vzgoji, poljedelstvu, obrtništvu, domačem gospodarstvu in o zdravstvu. Mladino že v ljudski šoli navajajo na red in snago po hišah, dvoriščih in vseh gospodarskih poslopih. Posebni otroški zdravniki od časa do časa pregledajo vso šolsko mladino ter tudi učiteljsko. Oboleli otroci in učitelji so pod stalnim zdravniškim nadzorom. Šolska oblast je mladini pripravila učne knjige ter je v vsaki šoli ustanovila tudi šolsko knjižnico.

Lepo se razvijajo tudi razne obrtne šole, čeprav šolski oblasti zanje primanjkuje učnih moči. Strokovne šole vedno bolj razširjajo in ustanavljajo nove. Slovaška ima danes že več takšnih šol za vse panoge industrijskega in gospodarskega življenja, od navadnih sedlarskih šol pa do strokovnih šol za fino mehaniko. Sem spadajo tudi razne šole za rudarstvo, tekstilno industrijo, celulozo in papir, keramiko, predelavo lesa, razne strojne šole in podobno. Strokovnih šol za dekleta je sedaj 19. Zaradi povečanja števila različnih strokovnih šol so na Slovaškem doela prenosovali tudi prejšnja učiteljska. Nova učiteljska bodo morala dati učne moči za številne strokovne šole in ne več samo učiteljev in učiteljic za ljudske šole.

Na novo je na Slovaškem urejen tudi pouk na vseh slovaških srednjih in visokih šolah. Pouk je povsod poostren. Slušatelji na visokih šolah imajo svojo organizacijo. Siromašnejši dobivajo od vlade tudi podpore, stanujejo pa v zavodih.

Sport

O klubih spodnje polovice v A-diviziji

V državnem nogometnem prvenstvu so igrali 15 tednov po vrsti. Sedaj, ko imajo klubi polovico tekem že za seboj, bodo tekmovalje začasno prekinili. O moštvih »zgorjega doma« smo nedavno objavili nekaj podatkov. Preostane nam še, da se seznanimo s tistimi, katerih imena čitamo na razpredelnici v spodnji polovici.

Bologna je na čelu klubov, ki so v dosedanem prvenstvu zaostali za prvimi osmimi. Šestkrat si je priborila enajstotica Bologne državno nogometno prvenstvo. Čeprav je letos zaostala, je ostala na dobrem glasu. Saj so ravno iz njenih vrst zelo radi izbirali igralce za državno reprezentanco. V prejšnjih časih je uživala tak sloves, da so vsako moštvo, ki je dobro zaigralo, imenovali »Bologna II.« Rdeče-modri so v svojem mestu prav priljubljeni. V časih, ko so si priborili državno prvenstvo, so prejeli igralci nenavadno veliko daril. Ko so pred 15 tedni začeli z novim prvenstvom, smo čitali, da ima Bologna 29 igralcev prve linije. Posebne sreče pa niso imeli. Samo 6 krat so zmagali in 2 krat remizirali. Sedaj so na devetem mestu.

Milano, lansko leto je zaostala milanska enajstotica le za nekaj točk za državnim prvakom. Letos je na desetem mestu. Moštvo je precej ustaljeno. Vodi ga stari reprezentant Magnozzi, ki je angažiral samo enega novega igralca, namreč Bolana iz »Ligurije«. Vrata Zorzan, branilca Renandina, Boniforti, krilca Todeschini, Santagostino in napadalci Boffi, Capello in Meazza so najpopularnejši igralci Milana. Na začetku državnega prvenstva je pokazal Milano uspešno igro, pozneje pa je pri petnajstih igrah zmagal samo 6 krat.

Lazio ima v visokih rimskih krogih veliko število svojih navijačev in podpornikov. Moštvo vodi Popović, nekdanji branilec dunajske Austrie. Steber rimske enajstotice je znani Piola, katerega podpirajo Pisa, Romagnoli in drugi preizkušeni

I. propagandni turnir SK Slavije

Po dobrem mesecu presledka se bodo v soboto in nedeljo spet spogledali igralci namiznega tenisa. SK Slavija prireja v prostorih Mladike na Kodeljevem svoj prvi propagandni turnir. Igrali bodo v soboto popoldne in nedeljo ves dan. Na sporedu so vse discipline moških, ženske pa bodo nastopale v singlih. Tu bodo naletele rutinirane Hermežanke na vnete Slavijašice, ki so nedavno začele z resnim treningom. S to prirreditvijo se uvrčea Slavija med organizatorje turnirjev in vabi vse prijatelje bele žogice, da si ga ogledajo.

V Italiji bodo igrali v nedeljo četrtfinalne tekme za italijanski pokal. Spored nedeljskega tekmovalja je tale: v Modeni: Modena-Novara, v Milanu:

Železniška sirena napravila pravo zmedo

Pred železniško postajo v Kopenhagnu so pred kratkim čakali vozniki na potnike. Deset parov konjičkov je dremalo pred svojimi kočijami, vozniki so pa odšli v postajno poslopje ter čakali na potnike. Nenadoma je na postajo privozila čisto nova lokomotiva ter dala vesel znak s svojo ostro sireno. Konji pred postajo so bili na te glasove že navajeni. Med njimi je bil samo eden, ki se še ni bil navadil na mestni vršic in hrup. Konj se je splašil, potegnul za sabo svojega tovariša in pričel dirjati po ulici. Za njim so se izpred postaje porazgubili tudi ostali konji ter se razbežali na vse strani. Med dirom so napravili precejšnjo škodo. Na tla so podrli več ljudi, razbili več izloženih oken. Pet kočij so preplašeni konji popolnoma razbili. Potem, ko so konje polovili, so morali enega na mestu ubiti, ker je med dirko zadel težko rano v trebuh.

Znameniti ljudje v anekdotah

Napoleon in Talma

Znani francoski gledališki umetnik Talma je nekoč igral vlogi Julija Cezarja. Med dejanjem ga je poklical k sebi v ložo cesar Napoleon. Igralec ga je takoj vprašal: »Veličanstvo, kako vam kaj ugaja moja vloga?« Napoleon mu odgovoril: »Dobro, samo preveč deklamirate. Vse je nekam preveč patetično.« Igralec se opravičuje: »Veličanstvo, Cezar je junak, ki ga obdaja čar starih časov ter ima vsaka beseda svoj zgodovinski pomen. Zato mislim, da moram vsako besedo deklamirati.« Napoleon mu takoj vpadel v besedo z vprašanjem: »Kaj najin sedanj razgovor ni zgodovinski in vendar ne deklamiram?«

»Čitaj in širi« Slovenca!

igralci. Pravijo, da igra Lazio na srečo, ker ima vsako leto nekaj novih igralcev v reprezentativnem moštvu. Trenutno je Lazio na enajstem mestu.

Juventus, moštvo, o katerem vemo, da si je večkrat rezerviral prvi sedež v družbi italijanske nogometne gospode, vodi izkušeni učitelj Ferrari. Vodstvo kluba se trudi, da bi nastopalo z močno enajstotico. Lansko leto so plačali pol milijona lir za nekaj novih igralcev. Enajstotice Turina pa se drži smola. Kljub naporom je tudi letos, ko so ji obetali več sreče, v spodnji polovici. V vrstah črno-belih igra tudi Albanec Lustha, ki je vodja napadalne vrste.

Fiorentina je že lani razočarala svoje pristaše. Za jesensko prvenstvo so moštvo pomladili in startali z novimi nadami. Posebno važnost polagajo na vratarja. Vagajli in najeli so kar pet čuvarjev zagonetne nogometne omare. Med njimi sta še posebej obnesla Giffanti in Innocenti. Sta pa tudi ta dva spustila 26 golov in tako je tudi sedaj, ko je jesensko prvenstvo zaključeno, Fiorentina na nesrečnem 13. mestu.

Livorno spada med moštva, ki se borijo za obstanek v razredu najboljših. Pred tremi leti so jo poslali v nižji razred, po zmagi pa se je spet vrnila v etaro drugo. Enajstotica, v kateri igra tudi Zidarich od Fiumane, je ostalo nespremenjeno.

Napoli. Predstavnik Južne Italije je trenutno na predzadnjem mestu. Enajstotico vodi Vojak iz Fiume. V petnajstih tekmah so si priborili 3 zmage in 5 remijev, 7 krat so morali kloniti pred močnejšim nasprotnikom.

Modena. Njeno ime čitamo nedeljo za nedeljo na zadku razpredelnice. V svojih vrstah nima znanih imen. Igralci nosijo rumene srajce in jim najbrže zaradi tega pravijo »kanarčki«. V jesenskem prvenstvu je zmagala Modena samo dvakrat.

Milano-Reggiana, v Turinu: Juventus-Padova, v Venezii: Venezia-Bologna.

Odlične čase so dosegli v nedeljo na mednarodni plavalni prireditvi v Berlinu. Posebno so se uveljavili švedski plavalci. Olsson je zmagal na 100 m prosto v 58.6 sekunde. Tudi na 200 m prosto je odnesel prvo mesto Šved, znani Björn Bog, ki je zmagal s časom 2:10.8 min., ter postavil nov evropski rekord. Tretji Šved, ki si je priboril prvo mesto, je bil John Rothmann. Na 200 m prsno je premagal Nemea Königerja s časom 2:42 min., kar je nov švedski rekord. V hrbtnem plavanju na 100 m je bil prvi Berlinčan Krüger z 1:11.2 min. Presenečajo odlični rezultati Švedov!

Borotra, ki je bil državni komisar v Franciji, je otvoril v Parizu šolo za brezmotorno jadrnanje. Pri tej priložnosti je naglasil, da mora postati izdelava modelov in urjenje v letaletvu sestavni del sodobne vzgoje. Mladi jadralci, ki imajo veselje z letalstvom, imajo na razpolago 250 brezmotornih letal.

Streljanja na smučeh se uč švedska šolska mladina. Družba za pospeševanje športa je razpisala za dijaške smučarske tekme, pri katerih bodo tudi streljali. Posamezne patrole bodo štele po pet dijakov. Strelske tekme mladih švedskih smučarjev bodo 14. februarja v okolici Stockholm.

O švicarski zmagi na Dunaju piše praški »Der neue Tag« naslednje: Švicarji so torej zmagali. Nemci niso podlegli brez nesreče, švicarji niso zmagali nezasluzeno, čeprav so imeli morda nekaj sreče. Predstavljali pa so močno enoto. Odlikoval se je Ballabio v голу, ki se ni bal niti trdih tal niti nog napadajočih nasprotnikov. Ne glede na vse nevarnosti je naskakoval srčno. Odlikovala sta se tudi trda branila, imeli so dobro vpad krileev z Verantijem v sredini in končno vrsto z nezasišano hitrim Bickelom, pa s Kappenbergom, ki imajo nenavaden nos za gole, ki obsedijo.

Bogat spored so imeli v nedeljo v berlinski športni palači. V gosteh so imeli švedske igralce hokeja na ledu AIK iz Stockholm. V živahni tekmi je vodil najprej Berlinski drsalni klub, proti koncu pa so Švedi izenačili na 2:2. Z umetnim drsanjem so razveselile obzornost odlično razpoloženo Madžarka Györgi. Monakovčanka Inge Jell in Švedinja Britta Rahlen.

Sportu prerokujejo še lepo bodočnost. Kljub vojni čitamo o novih stadionih in zimskih bazenih. V Parizu nameravajo zgraditi nov olimpijski stadion, v katerem bo prostora za 120.000 gledalcev. Medtem ko je pariški stadion vprašanje bodočnosti, gradijo na Švedskem v Karlskroni in Malmöju dvoje velikih zimskih plavalšč. Nadalje čitamo, da gradijo Bolgari v pristaniškem mestu Burgasu nov športni stadion. v Sofiji pa novo dirkališče. Po velikih načrtih lahko sodimo, da bo nekoč prišel čas, ko bodo imeli ljudje dovolj priložnosti za športno udejstvovanje

